

Leto plus pomeni plus: vpliv Leta plus na mednarodne študente in njihovo prilagajanje na življenje v Sloveniji

Nataša PIRIH SVETINA

Filozofska Fakulteta, Univerza v Ljubljani

V izhodišče prispevka so postavljeni mednarodni študenti, ki se morajo, da bi bili pri svojem študiju v tuji državi lahko uspešni, na različne načine prilagoditi. Pri tem jim visokošolske ustanove lahko nudijo podporo, med drugim tudi z učenjem učnega jezika na univerzi ali jezika okolja, v katerem poteka študij. Na Univerzi v Ljubljani je tak program Leto plus, ki mednarodnim študentom omogoča brezplačno učenje slovenščine. Znanje jezika in druga v programu pridobljena znanja, védenje in veščine naj bi bili udeležencem v pomoč pri prilagajanju na življenje v slovensko govorečem okolju, predvsem pa naj bi pripomogli k boljšemu vključevanju v študijski proces, ki večinoma poteka v slovenščini. Po sedmih letih izvajanja programa smo se odločili med dosedanjimi udeleženci preveriti, ali jim je Leto plus pomagalo pri prilagajanju na novo okolje in kakšen učinek je imelo le-to na njihov študij in bivanje v Sloveniji. Podatke za raziskavo smo zbirali s pomočjo fokusne skupine in ankete, v kateri je sodelovalo 148 nekdanjih udeležencev Leta plus. Anketirani so svojo izkušnjo z udeležbo v programu z različnih vidikov ocenili kot pozitivno. Skoraj tri četrtine anketiranih bi program priporočilo tudi svojim prijateljem in znancem. Rezultati pa so pokazali, kje v programu bi bile še možne izboljšave.

Ključne besede: mednarodni študenti, Leto plus, učenje slovenščine, prilagajanje, vključevanje

Pirih Svetina, N.: Leto plus pomeni plus: vpliv Leta plus na mednarodne študente in njihovo prilagajanje na življenje v Sloveniji. Slovenščina 2.0, 12(2): 294–323.

1.01 Izvirni znanstveni članek / Original Scientific Article

DOI: <https://doi.org/10.4312/slo2.0.2024.2.294-323>

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

1 Uvod

Mednarodni študenti¹ v družbi predstavljajo posebno skupino priseljencev. Ker je njihov glavni motiv za selitev pridobitev ali izboljšanje izobrazbe,² imajo v primerjavi z drugimi skupinami priseljencev drugačne značilnosti in potrebe (Aladegbaiye idr., 2022). Zato je do neke mere specifičen tudi njihov način prilagajanja in vključevanja v družbo sprejema. Tako kot druge skupine priseljencev pa so tudi študenti ranljiva skupina (Dentakos idr., 2017). Oduwaye idr. (2023) so v pregledu 175 študij, ki obravnavajo težave, s katerimi se soočajo mednarodni študenti v državi sprejema oziroma študija, ugotovili, da se jih največ ukvarja z akademskimi in sociokulturnimi izzivi, ki naj bi jih povzročale predvsem jezikovne ovire. Ti izzivi in težave (med katerimi se omenjajo še domotožje, finančni in psihološki problemi ipd.) lahko vodijo do kulturnega šoka (Almukdad in Karadag, 2024) ali akulturacijskega stresa (Koo idr., 2021). Kulturni šok je opredeljen kot tesnoba ter občutek zmedenosti in negotovosti, ki prizadene osebo, ki je brez ustrezne priprave izpostavljena drugi kulturi ali okolju (Narouz, 2018, v Almukdad in Karadag, 2024). Podobno je akulturacijski stres opredeljen kot posebna oblika stresa, ki se pojavi v procesu akulturacije oziroma prilagajanja na novo okolje (Berry idr., 1987, v Koo idr., 2021).

Jezikovno znanje in zmožnost komunikacije sta pomembna dejavnika prilagajanja na novo akademsko okolje, o čemer priča tudi veliko število študij, ki se ukvarjajo prav s tema dvema vidikoma (pregled v: Wilczewski in Alon, 2023). V teh študijah avtorji razlikujejo med psihološkim, sociokulturnim in akademskim prilagajanjem (prav tam). Psihološko prilagajanje se nanaša predvsem na uspešno spoprijemanje s stresorji, s katerimi se posamezniki srečujejo ob prihodu v novo okolje. Zajema področje čustev, počutja in zadovoljstva, nanj pa vplivajo posameznikova osebnost, življenjske spremembe, samopodoba in socialna podpora, ki jo je deležen posameznik (Gibbs idr., 2020; Sadowo idr., 2020). Sociokulturno prilagajanje pa je opredeljeno predvsem kot posameznikova sposobnost, da se »vklopi« v novo okolje, je torej povezano z vedenjem posameznika in njegovimi sposobnostmi

1 Oblika za moški spol je rabljena kot nevtralna in vključuje vse spole.

2 Več o migracijah študentov v Pirih Svetina in Kavalir (2023).

zaznavanja, razumevanja in ustreznega odzivanja na situacije v novem okolju (Sadewo idr., 2020). Za uspešnejše prilagajanje na vseh področjih akademske ustanove mednarodnim študentom nudijo podporo in pomoč, ki je pogosto usmerjena v pridobivanje jezikovnega znanja (učnega jezika ali jezika okolja).³ Rezultati mednarodne raziskave (Gibbs idr., 2020) med drugim kažejo, da znanje jezika okolja vodi k boljšemu sociokulturnemu prilagajanju. Tako znanje jezika kot zmožnost komuniciranja povečujeta socialno povezanost, ki je še eden od pomembnih dejavnikov uspešnega prilagajanja na novo akademsko okolje (Koo idr., 2021). Pri tem pa je pomembno tudi, s kom mednarodni študenti navezujejo stike. Socialni stiki z domačini napovedujejo boljše sociokulturno prilagajanje, stiki s sorojaki pa slabše psihološko prilagajanje (Gibbs idr., 2020; Sheng idr., 2022).

V študijah, ki jih v svojem pregledu navajata Wilczewski in Alon (2023), so bili med obravnavanimi mednarodnimi študenti najpogostejše kitajski študenti v anglosaških državah,⁴ večinoma v ZDA. Geografska oddaljenost in razlike, v tem primeru med kitajsko in ameriško kulturo ter jezikoma, predvidoma povečujejo verjetnost težjega prilagajanja na novo akademsko okolje. Rezultati raziskav kažejo, da ima percepcija večje oddaljenosti med izhodiščno in sprejemno kulturo in jezikoma negativni vpliv na sociokulturno in psihološko prilagajanje (Gibbs idr., 2020).

Manj raziskav se je ukvarjalo z mednarodnimi študenti v evropskem kontekstu (Wilczewski in Alon, 2023), pri nas pa tovrstnih raziskav, z izjemo raziskave, ki je merila doživljanje mednarodnih študentov med epidemijo COVID-19 (Milavec idr., 2021), po dostopnih podatkih še ni bilo,⁵ čeprav se skupnost mednarodnih študentov povečuje tudi v Sloveniji. Slovenija namreč velja za priljubljeno destinacijo tako študentov na izmenjavah kot tudi študentov, ki v Sloveniji redno študirajo (Pirih Svetina in Kavalir, 2023). V študijskem letu 2023/24 je bilo na

3 Koo idr. (2021) sicer poročajo, da so podporni sistemi, ki bi mednarodnim študentom pomagali pri prilagajanju na študij v prvem letu njihovega študija, redki.

4 Največ prispevkov na temo izzivov, s katerimi se srečujejo mednarodni študenti, je med leti 2001 in 2022 nastalo v ZDA, Avstraliji, Veliki Britaniji in Kanadi (Oduwaye idr., 2023).

5 O opravljeni raziskavi z naslovom Integracija tujih študentov Univerze na Primorskem: zaključni projekt, poroča Anastasiia Chemerys v svojem diplomskem delu iz leta 2019.

visokošolske ustanove v Sloveniji vpisanih 10.561 tujih državljanov,⁶ ki so prišli iz več kot 120 držav. Podatki (SURS) za študijsko leto 2023/24 kažejo, da se število tujih študentov v Sloveniji povečuje, samo v zadnjem letu se je npr. povečalo za 12 %. Ne glede na to, da tuji študentje v Slovenijo prihajajo iz zelo različnih držav, pa jih največ prihaja iz širše regije, iz Srbije, Severne Makedonije, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Iz vsake od teh držav je bilo na študij v Sloveniji v študijskem letu 2023/24 vpisanih več kot 1000 študentov (SURS).

Da bi mednarodnim študentom olajšali prilagajanje na življenje v slovenskem okolju, se tudi visokošolske ustanove v Sloveniji odzivajo na potencialne izzive, s katerimi naj bi se srečevali ti študenti in jim v ta namen ponujajo različne podporne dejavnosti. Univerza v Ljubljani, ki je največja slovenska javna univerza in ima največ mednarodnih študentov, jim med drugim namenja program Leto plus (gl. Stritar Kučuk in Pirih Svetina v tej številki).⁷ Leto plus je program, ki mednarodnim študentom Univerze v Ljubljani (UL), ki prihajajo na UL, da bi tu opravili študij na eni izmed stopenj bolonjskega študija, omogoča brezplačno učenje slovenščine. Znanje slovenščine oziroma zmožnost sporazumevanja v njej je za študente ključno, saj je slovenščina na univerzi učni jezik in pretežni del študijskega procesa poteka v njej. Da bi se torej študenti lahko vključili v študijski proces, morajo do zadostne mere obvladati slovenščino. Ker pa mednarodni študenti na UL prihajajo večinoma brez znanja slovenščine oziroma je njihovo znanje pomanjkljivo, jim univerza daje možnost, da se slovenščino učijo v posebnem, zanje oblikovanem in organiziranem programu učenja slovenščine. Se pa v Leto plus v manjši meri vključujejo tudi mednarodni študenti, ki študirajo v programih, ki se izvajajo v angleščini, predvsem na Ekonomski fakulteti UL.⁸ Takih študentov je bilo v študijskem letu 2023/24 47 (14,2 %), leto poprej pa 64 (20,6 %). Ti v pogovorih z učitelji poročajo, da se programa udeležujejo zaradi življenja v slovensko govorečem okolju, študentskega dela ali načrtovanja poklicne kariere v Sloveniji.

6 Po podatkih SURS je bilo v štud. l. 2023/24 v Sloveniji skupaj 80.648 študentov. <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/12871> (dostop 29. 10. 2024).

7 Po vzoru UL sta program z enakim imenom in vsebinami uvedli tudi Univerza na Primorskem (<https://www.upr.si/si/studenti-up/leto-plus/>) in Univerza v Novi Gorici (https://ung.si/sl/studij/leto_plus/).

8 Glej http://www.ef.uni-lj.si/dodiplomsko/upes_ang in http://www.ef.uni-lj.si/podiplomsko/programi_ang.

V Letu plus je poudarek predvsem na pridobivanju jezikovnega znanja in spretnosti za uspešno sporazumevanje v slovenščini, vključuje pa tudi vsebine, ki so povezane s kulturo in življenjem v Sloveniji, saj mednarodni študenti v času študija živijo v Sloveniji, nekateri pa si želijo v Sloveniji tudi ostati in vstopiti na trg dela. Glede na to, da mednarodni študenti na UL prihajajo predvsem iz širše regije, torej iz geografsko, kulturno in jezikovno bližnjih držav, pri njihovem sociokulturnem prilagajanju na življenje v Sloveniji ni pričakovati večjih težav.

Ob udeležbi v programu se vzpostavljajo tudi pomembne socialne vezi. Vse to naj bi mednarodnim študentom pomagalo pri lažjem in hitrejšem prilagajanju na življenje v Sloveniji in omogočilo lažje vključevanje v družbo. Taka so pričakovanja snovalcev programa, postavlja pa se vprašanje, ali tako oziroma kako sploh program zaznavajo njegovi udeleženci. Čeprav se ob koncu vsakega semestra opravi krajša evalvacija izvedenega programa,⁹ smo se odločili, da po sedmih zaporednih izvedbah Leta plus¹⁰ preverimo, kako program vidijo njegovi udeleženci. Da bi dobili odgovore na to, smo bivše udeležence vprašali, kako je udeležba na Letu plus vplivala nanje, na njihovo prilagajanje na življenje v Sloveniji ter nadaljnji študij in kako z nekaj časovne distance program ocenjujejo. Na podlagi rezultatov bi lahko Leto plus po sedmih letih tudi vsebinsko in organizacijsko prilagodili in nadgradili.

2 Raziskava

V raziskavi nas je zanimalo, kakšen učinek je imelo in ima Leto plus na pretekle udeležence, na njihovo znanje in rabo slovenščine, torej na zmožnost sporazumevanja v njej tako v akademskem okolju kot tudi v vsakdanjem življenju, na njihovo sociokulturno prilagajanje in vključevanje v slovensko družbo ter, do neke mere, tudi na njihovo psihološko prilagajanje. Z raziskavo poskušamo odgovoriti na naslednja vprašanja:

- kaj bivši udeleženci Leta plus menijo o svojem znanju slovenščine, pridobljenem v programu;
- kako in v katerih situacijah uporabljajo slovenščino;

⁹ Povzetki evalvacij so dostopni v Poročilih Leta plus <https://www.uni-lj.si/studij/dodiplomski-in-enoviti-magistrski-studij/leto-plus>.

¹⁰ Leto plus je bilo prvič izvedeno v štud. l. 2017/18, v štud. l. 2023/24 pa je potekalo sedmič.

- kako so se v času študija navadili na življenje v Sloveniji in se znašli v vsakdanjem življenju in pri študiju;
- kaj so pridobili z učenjem o kulturi in navadah v slovenski družbi.

Z odgovori na zastavljena raziskovalna vprašanja smo želeli nekoliko osvetliti povezavo med jezikovnim poukom in jezikovnim znanjem ter drugimi kompetencami, ki so jih udeleženci pridobili pri pouku, ter kako jim te kompetence pomagajo pri prilagajanju na življenje v Sloveniji ter vključevanju v življenje v slovenski družbi.

Raziskavo, ki je potekala spomladi leta 2024, smo izvedli med bivšimi udeleženci Leta plus, od katerih smo že v času udeležbe v njem pridobili privoljenje za sodelovanje.¹¹ V raziskavo so bili vključeni udeleženci, ki so program obiskovali v študijskih letih 2020/21, 2021/22 in 2022/23. Ker smo privoljenja začeli zbirati šele v študijskem letu 2020/21, prejšnjih generacij študentov Leta plus v raziskavo nismo mogli vključiti. Raziskava je potekala v dveh delih: v prvem delu smo izvedli fokusno skupino, v drugem pa smo na podlagi odgovorov iz fokusne skupine pripravili in izvedli anketo.

2.1 Vzorec

Pri pripravi fokusne skupine smo izbranim bivšim udeležencem Leta plus¹² po e-pošti posredovali prošnjo za sodelovanje v pogovoru o njihovi udeležbi na Letu plus. V fokusni skupini so sodelovale štiri študentke in en študent. Trije sodelujoči prihajajo iz BiH, dva pa iz Srbije. Štirje so bili študenti, vključeni v prvo stopnjo, ena študentka pa v drugo stopnjo bolonjskega študija.

Na podlagi odgovorov v fokusni skupini smo pripravili anketo, h kateri smo preko elektronske pošte povabili vse udeležence Leta plus, vpisane v študijskih letih 2020/21, 2021/22 in 2022/23 in od katerih smo imeli privoljenje za sodelovanje v raziskavi. Povabilo k sodelovanju

11 Udeležence Leta plus že pri vpisu prosimo za privoljenje za sodelovanje v raziskavah, ki se opravljajo v okviru Leta plus. Soglasja smo začeli zbirati v študijskem letu 2020/21, ko smo jih pridobili 35, v naslednjih dveh študijskih letih pa je soglasje podpisalo več kot pol študentov, vpisanih na Leto plus (2021/22: 169; 2022/23: 184).

12 Vabila na pogovor nismo pošiljali vsem udeležencem, od katerih smo imeli privoljenje za sodelovanje, ampak smo jih pošiljali bolj ali manj naključno in glede na sprotni odziv. Vabilo je bilo poslano na približno 90 elektronskih naslovov.

v anketi smo poslali na 388 naslovov, odzvalo se je 148 respondentov, ki pa niso vsi odgovorili na vsa vprašanja.¹³ V raziskavo je bilo tako zajetih približno 15 % vseh udeležencev, ki so se v navedenih treh letih udeležili Letu plus. V raziskavi je sodelovalo 70 % žensk in 30 % moških. Anketirani (133 odgovorov) so v Slovenijo prišli iz 8 držav.

Največ vprašanih (29 %) prihaja iz BiH, iz Srbije (27 %) in Republike Severne Makedonije (26 %), kar se sklada tudi z deležem udeležencev Letu plus, kjer se med državami izvora študentov na prvih treh mestih vedno nahajajo te tri države.¹⁴ Na anketo so odgovarjali tudi udeleženci iz Črne Gore (9 %), Hrvaške (5 %) ter po dva študenta iz Ukrajine in Poljske ter en študent iz Romunije (skupaj 4 %).

Na anketo so se odzvali študenti z 18 članic UL (134 odgovorov), med njimi je bilo največ študentov Fakultete za računalništvo in informatiko (15 %), Ekonomske fakultete in Fakultete za družbene vede (po 13 % z vsake) in Fakultete za gradbeništvo in geodezijo (11 %). Deleži so primerljivi s siceršnjo zastopanostjo študentov po članicah UL na Letu plus – največ študentov v vseh dosedanjih izvedbah prihaja s Fakultete za računalništvo in informatiko, Fakultete za družbene vede, Ekonomske fakultete in Filozofske fakultete, študenti slednje pa se na anketo niso odzvali v večjem številu.

Od 136, ki so odgovorili na to vprašanje, jih je največ Leto plus obiskovalo v študijskem letu 2022/23 (62 ali 46 %), sledijo jim tisti, ki so Leto plus obiskovali v študijskem letu 2021/22 (39 %), nekaj pa je bilo tistih, ki so Leto plus na daljavo obiskovali v koronskem študijskem letu 2020/21 (15 %).

Od 134 sodelujočih v raziskavi jih 130 nadaljuje s študijem v Sloveniji, štirje pa so študij opustili. Poizvedovali smo tudi, od kod so sodelujoči pridobili podatke o Letu plus. Največ (43 %) jih je informacije pridobilo od prijateljev ali sošolcev, informacije so našli na spletni strani UL (35 %), 8 % jih je za Leto plus izvedelo na sprejemu za mednarodne študente ali je informacije pridobilo v okviru drugih predstavitvenih dogodkov, samo 6 % je za Leto plus izvedelo na svoji fakulteti. En respondent pa je navedel, da je informacije dobil tako s spletne strani UL kot tudi od prijateljev.

13 Koliko študentov je odgovorilo na posamezno vprašanje, je navedeno v nadaljevanju.

14 Glej tudi prispevek Stritar Kučuk in Pirih Svetina v tej številki.

2.2 Instrument in postopek

V prvem delu raziskave smo kot metodo raziskovanja oziroma orodje za pridobivanje podatkov uporabili fokusno skupino (Kitzinger, 1995, v Lep, 2017, str. 2). Za pogovor v fokusni skupini smo pripravili vprašanja (Priloga 1), s katerimi smo skušali pridobiti mnenje udeležencev o Letu plus, izkušnjah, ki so jih pridobili v njem, ter o vplivu tega programa na njihov študij in življenje v Sloveniji. Fokusna skupina je bila izvedena na Filozofski fakulteti v februarju 2024. Poleg petih udeležencev sva na njej sodelovali še moderatorka in sodelavka, ki je pogovor snemala in si vmes tudi zapisovala svoja opažanja v zvezi z vzdušjem v skupini, drugim (neverbalnim) dogajanjem ipd. Posnetek je bil kasneje transkribiran.

Na podlagi v fokusni skupini pridobljenih odgovorov smo oblikovali 84 trditev v zvezi z Letom plus (Priloga 2). Te so predstavljale osnovo za pripravo anketnega vprašalnika. V nadaljnjih korakih smo za izvedbo kvantitativne raziskave izbrali najbolj reprezentativne trditve (kot npr. *Leto plus mi je pomagalo pri navajanju na življenje v Sloveniji* ali *Na Letu plus sem spoznal/a nove prijatelje*), da bi jih vključili v anketni vprašalnik. Anketni vprašalnik naj bi bil čim krajši, vprašanja pa čim bolj reprezentativna. Od 84 trditev smo jih v anketni vprašalnik končno izbrali 23 (glej Tabela 1).

V drugem delu raziskave smo uporabili anketni vprašalnik v slovenščini, ki je bil oblikovan v spletnem okolju 1ka in objavljen v obdobju od 28. 5. do 6. 6. 2024. Povezavo nanjo so povabljeni dobili v elektronskem sporočilu. Celotni vprašalnik je sestavljalo 32 postavk. V prvem delu smo pridobili nekatere demografske podatke (spol, podatek o nadaljevanju študija, fakulteta, država izvora, leto obiskovanja Leta plus) in podatke o tem, kje in kako so pridobili informacije o Letu plus. Nato je sledilo 23 trditev, ki so se nanašale na različne vidike vpliva, ki bi ga Leto plus lahko imelo na udeležence. Na te trditve so anketirani odgovarjali s številčnimi ocenami s pomočjo petstopenjske Likertove lestvice, pri čemer 1 pomeni, da se s trditvijo sploh ne strinjajo, ocena 5 pa, da se popolnoma strinjajo. Ob koncu ankete je bilo dodano še vprašanje, ali bi Leto plus priporočili svojim prijateljem in znancem, ki so ga ocenjevali na desetstopenjski lestvici (0 sploh ga ne bi priporočil

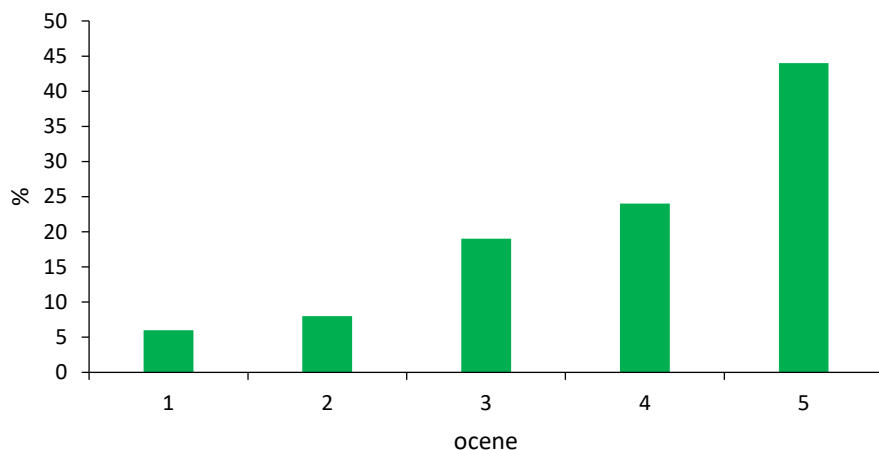
do 10 zelo bi ga priporočil). S tem vprašanjem smo izračunali t. i. neto promocijsko oceno.¹⁵ Sledili sta še dve odprti vprašanji, v enem smo anketirane prosili, naj nam zaupajo svoje spomine na Leto plus, v drugem, naj nam kaj sporočijo oziroma predlagajo, komentirajo ipd. S tem smo jim dali možnost, da se do Leta plus tudi bolj osebno opredelijo.

3 Rezultati

Predstavitev rezultatov je sestavljena iz treh delov. V prvem delu poročamo o rezultatih glavnega dela ankete, v drugem o rezultatih indeksa neto promocijske ocene, v tretjem pa o odgovorih študentov na odprti vprašanji.

3.1 Strinjanje s trditvami

Kot kažejo številčni rezultati, so se anketirani s postavljenimi trditvami bolj strinjali kot ne strinjali in so njihovi odgovori bolj zgoščeni na zgornjem delu lestvice. Frekvenčna analiza (Graf 1) pokaže, da je 68 % vprašanih, če pogledamo povprečje pri vseh 23 trditvah, dalo odgovor 4 ali 5 (na lestvici od 1 do 5).

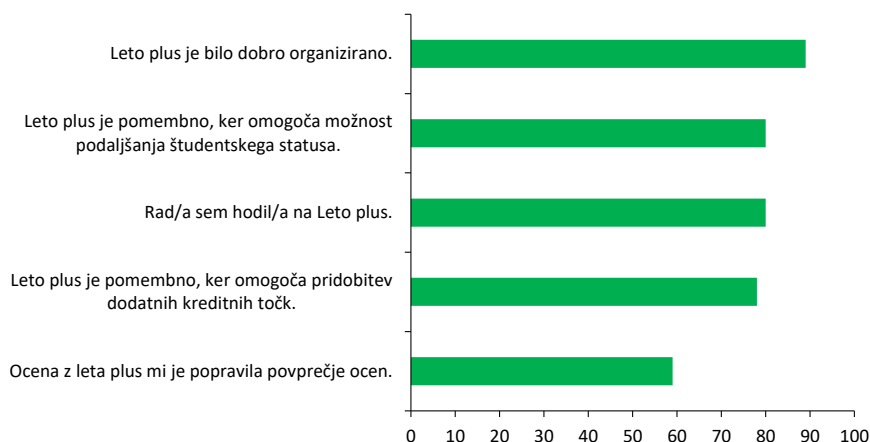

Graf 1: Distribucija povprečnih ocen za vseh 23 trditev.

¹⁵ V angleščini Net Promoter Score (NPS). Več o tej oceni v nadaljevanju.

Številčni rezultati, pridobljeni z odgovori na 23 trditev, kažejo na njihovo majhno variabilnost, saj so se povprečne ocene strinjanja s trditvami gibale od 3,1 do 4,4.

Najprej si oglejmo rezultate, ki kažejo, kako udeleženci ocenjujejo program in svojo udeležbo v njem. Kot kaže Graf 2 so se najbolj strinjali s trditvijo, da je Leto plus dobro organizirano (89 % vprašanih je odgovorilo z oceno 4 ali 5; povprečna ocena 4,4; standardna deviacija 0,93).¹⁶ Zelo so se strinjali še s trditvami, da je Leto plus pomembno, ker omogoča podaljšanje študentskega statusa (4,3; 80 %; SD 1,1) in pridobitev dodatnih kreditnih točk (4,2; 78 %; SD 1,2) ter da so na Leto plus radi hodili (4,2; 80 %; SD 0,94). Nekoliko manj so se strinjali s trditvijo, da jim je ocena z Leta plus popravila povprečje ocen (manj kot 60 % visokih ocen; povprečna ocena 3,7; SD 1,52).

Graf 2: Delež vprašanih, ki so navedene trditve ocenili s 4 ali 5 (na lestvici od 1 do 5).

Iz Grafa 3 je razvidno, s katerimi trditvami v zvezi s pridobljenim znanjem slovenščine in vplivom na njeno rabo po koncu obiskovanja Leta plus tako v akademskem okolju kot v vsakdanjem življenju so se najbolj strinjali anketirani (ocena 4 ali 5). Največ najvišjih ocen (83 %) je dobila trditev, da jim znanje, ki so ga pridobili na Letu plus, pomaga

¹⁶ Zaradi lažje analize smo oceni 4 in 5 združili, saj obe pomenita visoko stopnjo strinjanja s trditvijo.

pri življenju v Sloveniji. Ta trditev je bila tudi ocenjena z najvišjo povprečno oceno (4,3, SD 0,97). Menili so, da si zaradi Leta plus bolj zaupajo pri rabi slovenščine (povprečna ocena 4,1; 80 % najvišjih ocen; SD 0,98), da zaradi Leta plus lažje sodelujejo pri vsakdanjih pogovorih (povprečna ocena 4,1; 76 %; SD 1,09), da so se na Letu plus naučili veliko stvari, ki jim v življenju pridejo prav (povprečna ocena 4,1; 74 %; SD 1,07) oziroma, da so se na Letu plus veliko naučili (povprečna ocena 4,1; 65 %, SD 1). Prav tako so se strinjali, da jih je zaradi Leta plus manj strah govoriti slovensko (povprečna ocena 4,0; 72 % najvišjih ocen; SD 1,09) ter s tem, da so se na Letu plus naučili dovolj, da se lahko pogovarjajo v slovenščini (4,0; 69 % najvišjih ocen; SD 1,08). Enako menijo, da jim je pridobljeno znanje pomagalo pri študiju (4,0; 69 %; SD 1,11). Manj so se strinjali s trditvami, da jim je znanje, ki so ga pridobili na Letu plus, pomagalo pri urejanju dokumentov na upravni enoti (3,4; 48 %; SD 1,34) in s tem, da so se na Letu plus naučili dovolj, da razumejo strokovni jezik na fakulteti (3,4; 45 %; SD 1,21). Iz odgovorov se zdi, da za dodatne tečaje slovenščine ne bi bilo velikega interesa (3,1; manj kot 40 % najvišjih ocen; SD 1,4), pri tem pa je treba upoštevati, da so potrebo po dodatnem organiziranem učenju slovenščine ocenjevali že po preteku določenega časa in so, glede na to, da živijo v slovensko govorečem okolju, dodatno znanje slovenščine pridobivali tudi iz okolja.

Iz odgovorov na Grafu 4 je razvidno, da je Leto plus vplivalo tako na sociokulturno kot tudi na psihološko prilagajanje vprašanih. V zvezi s prvim menijo, da jim je Leto plus pomagalo pri navajanju na novo okolje (4,3; SD 0,99) in da zaradi tega, ker so se na Letu plus učili o običajih in kulturi, lažje razumejo življenje in obnašanje ljudi v Sloveniji (4,0; SD 1,16; pri obeh trditvah je najvišji oceni strinjanja dodelilo več kot 80 % vprašanih). V manjši meri (najvišji oceni strinjanja je dalo nekaj več kot 40 % vprašanih; povprečna ocena 3,2; SD 1,31) so se strinjali s trditvijo, da zaradi poznavanja slovenske kulture in običajev bolj pripadajo slovenski skupnosti.

Leto plus pomeni plus: vpliv Leta plus na mednarodne študente in njihovo prilagajanje na življenje v Sloveniji

Graf 3: Delež vprašanih, ki so navedene trditve ocenili s 4 ali 5 (na lestvici od 1 do 5).

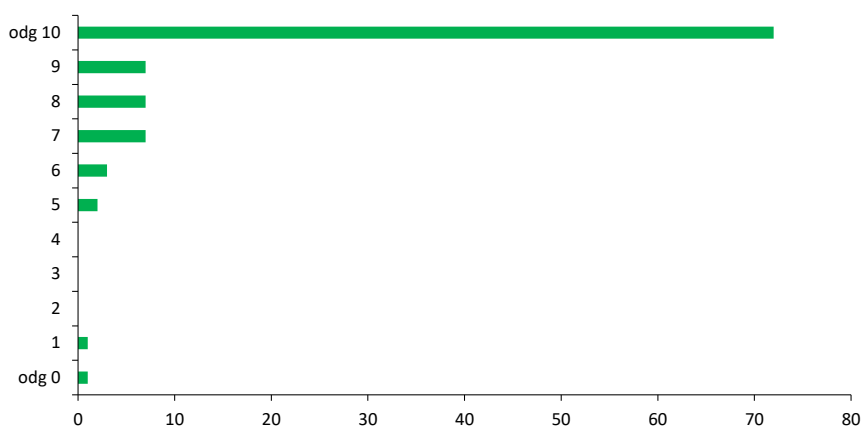
Graf 4: Delež vprašanih, ki so navedene trditve ocenili s 4 ali 5 (na lestvici od 1 do 5).

V zvezi z vplivi, ki bi jih Leto plus lahko imelo na psihološko prilagajanje udeležencev, iz Grafa 4 lahko ugotovimo, da so se vprašani najbolj strinjali s trditvijo, da so na Letu plus spoznali nove prijatelje (84 % vprašanih je podelilo najvišji oceni; povprečna ocena 4,3; SD 1,05). S povprečno oceno 3,8 so se vprašani strinjali, da jim je Leto plus dalo občutek, da so uspešni (3,8; 64 % najvišjih ocen; SD 1,18), z enako oceno (3,8, SD 1,22) so se strinjali tudi, da je bilo v prvem semestru študija vse novo in težko, ampak jim je zaradi Leta plus postalo lažje (62 % najvišjih ocen). Nekoliko manj pa jim je pomagalo pri premagovanju domotožja (samo 36 % najvišjih možnih ocen; povprečna ocena 3,2; SD 1,19).

Razlike med skupinami vprašanih smo preverjali s t-testom; njegovi rezultati pomembnih razlik med moškimi in ženskami niso pokazali pri nobeni od 23 trditev. Razlik pri odgovorih glede na fakulteto ali države izvora nismo mogli izračunati, ker smo imeli z nekaterih fakultet in držav samo po enega udeleženca.

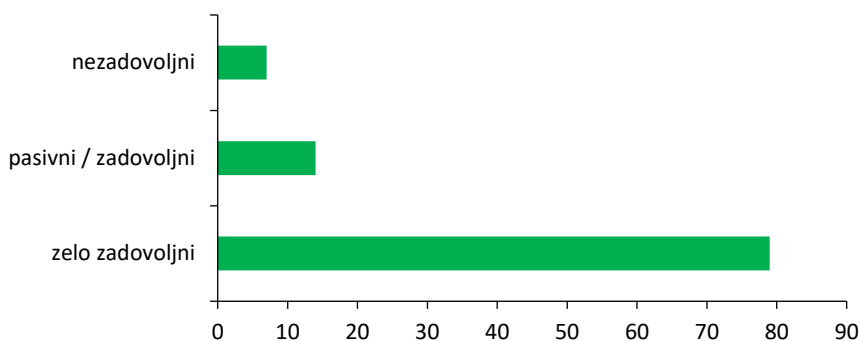
3.2 Neto promocijska ocena

Anketnemu vprašalniku je bilo dodano še vprašanje, ali bi Leto plus priporočili svojim prijateljem in znancem. Na vprašanje so odgovarjali na desetstopenjski lestvici, pri čemer 0 pomeni, da Leta plus sploh ne bi priporočili, 10 pa, da bi ga zelo priporočili. Rezultati so prikazani na Grafu 5.

Graf 5: Odstotni deleži odgovorov na vprašanje Ali bi Leto plus priporočili svojim prijateljem in znancem.

S pomočjo tega vprašanja lahko izračunamo tako imenovano neto promocijsko oceno (Reichheld, 2003). Ta ocena je eden od bolj popularnih indeksov, s katerim se ugotavlja uporabnikovo zadovoljstvo s storitvijo ali produktom, v našem primeru pa smo jo uporabili za oceno zadovoljstva udeležencev raziskave s programom Leta plus.¹⁷

Graf 6: Indeks neto promocijska ocena.

Kot prikazuje Graf 6, je v našem primeru 79 % vprašanih (skupaj 115 oseb) na vprašanje odgovorilo z oceno 9 in 10, kar pomeni, da so bili z Letom plus zelo zadovoljni. Pasivnih je bilo 14 % vprašanih, 7 % (10 oseb) pa je dodelilo ocene od nič do vključno šest. Izračun je pokazal, da neto promocijska ocena Leta plus znaša + 72, kar pomeni odlično oceno in izkazano visoko zadovoljstvo vprašanih. Rezultat t-testa ni pokazal pomembnih razlik med odgovori moških in žensk.

Zanimalo nas je, kaj konkretno v okviru Leta plus, kar smo v anketi preverjali s 23 trditvami, najbolj prispeva k zadovoljstvu udeležencev. V ta namen smo izračunali korelacije (Pearsonov koeficient) med posameznimi trditvami in trditvijo Leta plus bi priporočil/a prijateljem in znancem, ki je osnova za izračun neto promocijske ocene. Rezultati so v padajočem vrstnem redu prikazani v Tabeli 1. Vse

¹⁷ Indeks se izračuna kot razlika med odstotkom tistih, ki bi vsebino zelo priporočili (ocena 10 ali 9), in odstotkom tistih, ki so na vprašanje odgovorili z ocenami od 0 do 6 in so bili nezadovoljni. Tisti, ki so podelili oceno 7 ali 8, veljajo sicer za zadovoljne, vendar pasivne in se njihovega deleža odgovorov pri izračunu ne upošteva. Neto promocijska ocena lahko tako znaša od -100 do +100. Pri tem velja, da indeks nad 0 pomeni dobro oceno (saj pomeni, da je več zadovoljnih kot nezadovoljnih uporabnikov), nad +50 odlično, nad +75 pa izjemno (Reichheld, 2003).

korelacije, razen zadnje, so statistično pomembne najmanj na ravni 0,01. Iz tabele je razviden vzorec korelacij, ki je podrobneje predstavljen v diskusiji.

Tabela 1: Korelacije med posameznimi trditvami in trditvijo *Leto plus bi priporočil/a prijateljem in znancem*

Leto plus bi priporočil/a prijateljem in znancem.	
Znanje, ki sem ga pridobil/a na Letu plus, mi pomaga pri življenju v Sloveniji.	0,70
Na Letu plus sem se veliko naučil/a.	0,68
Leto plus je bilo dobro organizirano.	0,65
Na Letu plus smo se učili stvari, ki mi v življenju pridejo prav.	0,63
Leto plus mi je pomagalo pri navajanju na novo okolje.	0,60
Zaradi Leta plus lažje sodelujem pri vsakdanjih pogovorih.	0,60
Rad/a sem hodil/a na Leto plus.	0,59
Znanje, ki sem ga pridobil/a na Letu plus, mi pomaga pri študiju.	0,56
Ker sem hodil/a na Leto plus, si bolj zaupam pri rabi slovenščine.	0,55
Zaradi Leta plus me je manj strah govoriti slovensko.	0,54
Na Letu plus sem se naučil/a dovolj, da se lahko pogovarjam v slovenščini.	0,51
V prvem semestru študija je bilo vse novo in težko, ampak je zaradi Leta plus postalo lažje.	0,51
Leto plus mi je dalo občutek, da sem uspešen/uspešna.	0,43
Znanje slovenščine, ki sem ga dobil/a na Letu plus, mi je pomagalo pri urejanju papirjev na upravni enoti.	0,40
Udeležba na Letu plus mi je pomagala pri premagovanju domotožja.	0,37
Ker smo se na Letu plus učili o običajih in kulturi, lažje razumem življenje in obnašanje ljudi v Sloveniji.	0,36
Na Letu plus sem se naučil/a dovolj, da razumem strokovni jezik na fakulteti.	0,35
Leto plus je pomembno, ker omogoča pridobitev dodatnih kreditnih točk.	0,29
Ocena z Leta plus mi je popravila povprečje ocen.	0,26
Ker sem se na Letu plus spoznal/a kulturo in običaje, se mi zdi, da bolj pripadam slovenski skupnosti.	0,25
Na Letu plus sem spoznal/a nove prijatelje.	0,23
Leto plus je pomembno, ker omogoča podaljšanje študentskega statusa.	0,23
Potreboval/a bi še kakšen tečaj slovenščine.	-0,02

3.3 Odgovori na odprti vprašnji

Ob koncu anketnega vprašalnika smo postavili dve odprti vprašanji, saj smo želeli pridobiti tudi bolj samostojno izražena mnenja udeležениh. Odgovori na ti dve vprašanji v veliki meri podpirajo zgornje rezultate. V prvem vprašanju smo vprašane pozvali, da naj izpostavijo tisto stvar, ki jim je v zvezi z Letom plus najbolj ostala v spominu. Odzvalo se je 82 vprašanih, ki so podali zelo različne odgovore, pogosto tudi več kot enega. Največ, kar 36, jih je med svojimi pozitivnimi spomini omenjalo učitelje. Te so posamezniki opisovali kot dobre, prijazne, pozitivne, tudi potrpežljive, strpne, vesele, pripravljene pomagati in motivirati za delo. Zapisali so, da učitelji delajo na zanimiv način, da imajo veliko znanja in so pri svojem delu profesionalni. Kot pozitivno lastnost so omenjali tudi uporabo različnih pristopov pri poučevanju. Razlogov, zakaj so bili na prvem mestu izpostavljeni učitelji, je lahko več: študenti izvedbo programa in pridobljeno znanje slovenščine v veliki meri povezujejo z učitelji in njihovim delom, se pa nanje ni nanašala nobena trditev v osrednjem delu vprašalnika.

Na drugem mestu po pogostnosti (25) so bili odgovori, ki so omenjali različne dejavnosti, ki so poleg pouka slovenščine v razredu prav tako del programa Leta plus. Med spomini so bili omenjeni izleti in pohodi, obisk hiše EU, govorne predstavitve (npr. mest ali držav) in fonetične vaje. Posamezniki so navajali še branje knjig v slovenščini in pogovore o slovenski književnosti in kulturi, obiske muzejev in galerij ter sprehod po Ljubljani. Na tretjem mestu po pogostnosti (22) so bili odgovori, ki so omenjali spoznavanje novih ljudi,¹⁸ druženje, prijatelje in prijateljstvo.

Pet vprašanih si je najbolj zapomnilo domače naloge.¹⁹ Dva sta omenjala svoje napake, dva pa sta si najbolj zapomnila sklone oziroma napake v zvezi z njimi. Med spomini je bilo omenjeno tudi pisanje in branje spisov o izkušnjah študentov v Sloveniji, o njihovih državah, primerjanje kultur. Nekdo je še zapisal, da je Leto plus izjemno dober program, ki pomaga pri adaptaciji na življenje v Sloveniji.

¹⁸ Eden od vprašanih je kot spomin navedel: *Spoznavanje ljudi, ki se soočajo s podobno situacijo kot jaz.*

¹⁹ Nekdo je zapisal, da se je na Letu plus počutil kot v osnovni šoli.

Z zadnjim vprašanjem smo vprašane želeli spodbuditi, da nam kaj sporočijo oziroma podajo kakšne pripombe in predloge v zvezi z Letom plus. Odzvalo se je 27 vprašanih. Osem jih je zapisalo, da nimajo pripomb na Leto plus oziroma da je bilo vse v redu (tudi super in odlično), da so bili zadovoljni z Letom plus, hvaležni za možnost brezplačnega učenja slovenščine in da spremembe niso potrebne. Eden je zapisal, da ima Leto plus v dobrem spominu in da mu je zelo pomagalo, da se je lažje prilagodil na življenje v Sloveniji, drugi, da mu je Leto plus pomagalo, da se je slovenščine hitreje naučil. Ena od anketirank je poročala, da je v času, ko je obiskovala Leto plus, delala seminarsko nalogo na temo integracije srbskih študentov v Sloveniji. Ko jih je vprašala, katera je njihova najboljša izkušnja z integracijo v Sloveniji, so navedli, da Leto plus. Meni, da se pri učenju jezika na Letu plus spoznaš z ljudmi, ki imajo enake težave kot ti, učitelji pa so pripravljeni pomagati tudi pri zadevah, ki niso neposredno povezane z učenjem jezika (npr. urejanje dokumentov, seminarske naloge ipd.). Mnenje iste osebe je še, da je Leto plus odlična stvar za nove študente in da ga je potrebno bolj promovirati. Ena oseba je mnenja, da je program Leto plus ena od najboljših stvari, ki jih UL namenja mednarodnim študentom. Ta oseba predlaga tudi povezovanje Leto plus s študentskimi organizacijami, v katerih se združujejo študenti iz držav Zahodnega Balkana, ki študirajo v Sloveniji.

Dva sta omenila slabo informiranost študentov o Letu plus. Eden od njiju je dodal, da se vidi razlika med tistimi, ki so bili na Letu plus, in tistimi, ki niso bili. Zapisal je še, da je očitno, koliko so se na Letu plus naučili, in da bi bilo Leto plus dobro bolj promovirati.

Nekateri študenti so imeli pripombe na organizacijo dela v skupini in tudi vsebino tečaja. Tako je eden zapisal, da mu je ljubše od slovnice, ki je sicer pomembna, delo v skupinah in pogovor na določeno temo. Zanimivi pa so se mu zdeli obiski muzejev in galerij. V enem od odgovorov je bilo zapisano, da bi bilo treba manj teorije in več prakse, pri čemer je bila s prakso mišljena komunikacija z domačimi govorci slovenščine. Mnenje tega respondenta je tudi, da bi se bilo potrebno več učiti o različnih narečjih v Sloveniji, ker bi se študenti potem lažje in učinkoviteje sporazumevali z domačimi govorci slovenščine. Eden od vprašanih je zapisal, da Leto plus ponuja učenje slovenščine na zelo osnovni ravni, kar pa ni uporabno pri samem študiju, ker se ne obravnava snovi, ki bi

bila povezana s strokovnim besediščem. Predlaga tudi posodabljanje učbenikov in gradiv. Temu pritrjuje še eden od respondentov, ki predlaga več ukvarjanja z gradivom, ki naj ima zvezo z resničnim življenjem in vsakodnevnimi nalogami. Meni, da bi se v gradivu morali osredotočiti na komunikacijo in slovar. Predlaga, da bi študente naučili tudi strategij učenja slovenščine. Nekdo je predlagal manj sprotnih obveznosti in domačih nalog, drugi bi si želel več izletov. Ena oseba je zapisala, da so si profesorji različni med seboj, da ne poučujejo na enak način in da niso vsi na enaki strokovni ravni. To naj bi to osebo po menjava skupine demotiviralo pri delu. Ista oseba je še zapisala, da je pomembno, da se termini za Leto plus prilagajajo urnikom študija. Eden od predlogov je bil tudi, da bi Leto plus lahko trajalo več kot eno leto, drugi pa, da naj bi študenti imeli možnost obiskovanja tečajev na višjih ravneh, tudi če ti ne bi bili brezplačni in se ocena ne bi upoštevala pri študiju. Ena oseba je naštel zelo konkretne predloge za delo v skupinah: govorne vaje, poudarek na pravilnem naglaševanju besed, razlago besednih zvez in omejeno rabo jezikoslovne terminologije. Poleg navedenega je bila v sporočilih omenjena še pomembnost sproščene vzdušja za premagovanje strahu pred uporabo slovenščine.²⁰

4 Diskusija

Ob neto promocijski oceni, ki izraža zadovoljstvo anketiranih udeležencev s programom Leto plus in ki znaša +72, se je smiselno vprašati, na čem temelji tako visoka ocena. To smo poskušali ugotoviti z izračunom korelacij med ocenami posameznih trditev in neto promocijsko oceno, ki so predstavljene v Tabeli 1. Če primerjamo zgornji in spodnji del tabele, lahko ugotovimo, da so z neto promocijsko oceno visoko povezane predvsem postavke v zvezi s pridobljenim znanjem slovenščine in najdenjem v novem okolju. V spodnjem delu tabele pa najdemo trditve, ki so bolj povezane z organizacijo študija (pridobivanje kreditnih točk, povprečje ocen, podaljšanje študentskega statusa). Po mnenju respondentov je eden od razlogov za zadovoljstvo s programom tudi njegova dobra organiziranost, ki so jo vprašani ocenili z visoko povprečno oceno

²⁰ Mnenje nekoga je tudi bilo, da naj bi sproščeno vzdušje na Letu plus omogočalo, da se študenti sprostijo po napornem študiju.

4,4 (od 5 možnih) in dejstvo, da so na Leto plus radi hodili (povprečna ocena strinjanja 4,2). Visoka neto promocijska ocena nakazuje, da je eden od namenov Leta plus, to je učenje slovenščine za lažje prilagajanje na življenje v Sloveniji in vključevanje v slovensko družbo, dosežen.

Čeprav je spoznavanje prijateljev za anketirane udeležence zelo pomembno (povprečna ocena strinjanja s trditvijo 4,3), pa to, kot kaže korelacija, očitno ni tako povezano z zadovoljstvom s programom. Ker je šlo pri spoznavanju novih prijateljev predvsem za vrstnike, ki pogosto prihajajo iz zelo podobnega okolja, velja še enkrat spomniti, da so rezultati mednarodnih študij pokazali (Gibbs idr., 2020; Sheng idr. 2022), da prevladujoči socialni stiki s sorojaki lahko negativno vplivajo na psihološko prilagajanje mednarodnih študentov. V krogu svojih rojakov se študenti sicer počutijo varno in sprejeto, hkrati pa se do neke mere distancirajo od novega okolja, kar jim otežuje prilagajanje.

Vprašani so med svojimi spomini najpogosteje (36 od 82) omenjali svoje učitelje, ti so za udeležence lahko bili eden od prvih socialnih stikov, ki so jih v novem okolju vzpostavili z domačini, kar naj bi pozitivno vplivalo na njihovo sociokulturno prilagajanje (Gibbs idr., 2020; Sheng idr., 2022). Učitelji v tem primeru predstavljajo nekakšen vezni člen z okoljem. V spominih so nekateri navedli, da je bilo vzdušje na Letu plus prijetno in sproščeno, v odzivih na Leto plus pa, da je prijetno vzdušje pomembno za učenje tujega jezika. Kakovost učiteljevega dela in sproščeno vzdušje v učnem okolju sta zagotovo lahko dejavnika, ki vplivata na visoko oceno zadovoljstva, ta pa je hkrati lahko tudi pokazatelj pozitivnega vpliva, ki ga ima Leto plus na svoje udeležence.

Na začetku študije smo si zastavili več vprašanj. V zvezi s pridobljenim znanjem in rabo slovenščine so se anketirani najbolj strinjali s postavko, da jim usvojeno znanje slovenščine pomaga pri življenju v Sloveniji (4,3), z oceno 4,1 pa so potrdili, da so se na Letu plus naučili veliko stvari, ki jim v življenju pridejo prav in da so se na Letu plus naučili dovolj, da se lahko pogovarjajo v slovenščini (4,0). Vse tri ocene visoko korelirajo tudi z oceno zadovoljstva.

Z enako oceno (4,0) tudi ocenjujejo, da jim pridobljeno znanje pomaga pri njihovem študiju. Po njihovi oceni pa jim pouk na Letu plus v manjši meri pomaga pri razumevanju strokovnega jezika, ki se uporablja na fakultetah, kar so izrazili tudi v svojih odgovorih na zadnje odprto

vprašanje (odzivi na Leto plus). To je pričakovano, saj pouk slovenščine zaradi malo ali celo nič predznanja udeležencev poteka od osnov dalje in ponuja bolj splošna znanja, do akademskega nivoja, ki bi vključeval tudi jezik posameznih strok, pa ne seže. Ob tej oceni bi veljalo vseeno razmisliti, kako v prihodnje razvijati Leto plus, da bodo njegovi rezultati imeli še večji učinek na študij in razumevanje jezikov posameznih strok. Leto plus je bilo namreč prvenstveno vzpostavljeno prav s ciljem poučevanja slovenščine za potrebe lažjega vključevanja mednarodnih študentov v študijski proces. Ena od možnih sprememb oziroma prilagoditev bi lahko bila tudi oblikovanje glede na študijske programe in usmeritve študija homogenih učnih skupin, kar je v preteklosti že bila ideja, ki pa je zaradi organizacijskih razlogov ni bilo mogoče uresničiti.

Spoznavanje kulture v najširšem smislu oziroma pridobivanje sociokulturnega vedenja (SEJO, 2011, str. 126), ki lahko vodi k uspešnejšemu vključevanju v družbo, predstavlja pomemben del programa Leta plus. Zato nas je zanimalo, kaj je udeležencem raziskave dalo učenje o kulturi in navadah v slovenski družbi. Leto plus je, po mnenju anketiranih, imelo pozitiven vpliv in je pomagalo pri privajanju na novo okolje (4,3). Z oceno 4,0 so se anketirani strinjali s trditvijo, da zaradi tega, ker so se na Letu plus učili o običajih in kulturi, lažje razumejo življenje in obnašanje ljudi v Sloveniji, čeprav zaradi poznavanja slovenske kulture in običajev ne čutijo večje pripadnosti slovenski skupnosti (3,2), pri tem pa seveda ne vemo, ali bi si te sploh želeli.

Spoznavanje kulture in življenja v Sloveniji je na Letu plus v veliki meri povezano z izvajanjem dodatnih dejavnosti. Te so bile zelo pogosto omenjane (25 od 82) v spominih. Študenti jih večinoma razumejo kot dodano vrednost programa. V prihodnosti bo v zvezi z dodatnimi dejavnostmi treba razmišljati predvsem o vsebinah, ki še bolj podpirajo sociokulturno prilagajanje udeležencev in lajšajo njihovo vključevanje v družbo, in načinih, ki bi mednarodnim študentom omogočili več socialnih stikov z domačini.

Rezultati raziskave so le posredno odgovorili na vprašanje, kako so se anketirani v času študija navadili na življenje v Sloveniji in se znašli v vsakdanjem življenju in pri študiju, ni pa dala odgovorov na vprašanje, katera druga znanja in veščine so si udeleženci še pridobili na Letu plus in kako jih uporabljajo.

5 Zaključki

Rezultati raziskave kažejo, da Leto plus, po mnenju študentov samih, pozitivno vpliva na njihovo jezikovno, sociokulturno, akademsko in psihološko prilagajanje na življenje in študij v Sloveniji. Ob tem se je pokazalo, da Leto plus ni pomembno zgolj zaradi učenja jezika, ki omogoča uspešnejšo komunikacijo v okolju, ampak so pomembni tudi nekateri drugi vidiki: učitelji, znanja in vedenja o kulturi in življenju v Sloveniji ter odprt prostor za navezovanje novih socialnih stikov.

Menimo, da so rezultati reprezentativni za slovensko okolje, težko pa jih posplošujemo v širši mednarodni kontekst. Razlog za to vidimo v dejstvu, da so v našem kontekstu uporabniki predvsem študenti, ki prihajajo iz bližnjih držav, kjer živijo v podobnih sociokulturnih kontekstih, predvsem pa so govorci slovenščini sorodnih jezikov. V mednarodnih študijah (pregled v Wilczewski in Alon, 2023) pa gre najpogosteje za študente, ki prihajajo iz geografsko in kulturno oddaljenih držav.

Ker gre za prvo tovrstno raziskavo v Sloveniji, je seveda veliko možnosti za izboljšave. Glede na število dosedanjih udeležencev Leta plus je v raziskavo vključenih udeležencev relativno malo, čeprav se zdi, da so glede na strukturo reprezentativni (npr. spol, države izvora, fakultete). Na povabilo k sodelovanju v raziskavi se niso odzvali vsi, eden od razlogov za to bi lahko bil tudi nezadovoljstvo s programom. Če so se na povabilo k sodelovanju odzvali samo tisti, ki so imeli s programom predvsem pozitivne izkušnje, pomeni, da je bil vzorec samoselekcioniran in so rezultati posledično izkrivljeni.

V okviru fokusne skupine smo zbrali raznolike odgovore, ki bi jih veljalo natančneje analizirati in z njimi dopolniti rezultate kvantitativne raziskave. V nadaljevanju pa bi bilo smiselno izvesti še kakšno fokusno skupino, v kateri bi lahko bolj specifično preverjali posamezne vidike tako prilagajanja na slovensko okolje kot tudi elemente samega programa Leta plus.

Število trditev, uporabljenih v osrednjem delu raziskave, je bil kompromis med relevantnostjo vprašanj in dolžino vprašalnika, saj dolžina vprašalnika neposredno vpliva na osip udeležencev (Hoerger, 2010). Kljub temu, da smo bili pri izbiri vprašanj pozorni na njihovo vsebinsko

relevantnost, dopuščamo možnost, da katera od pomembnih tem v vprašalniku ni bila zastopana.

Tako izziv za prihodnost ostaja nova raziskava s prilagojenimi, bolj ciljno usmerjenimi vprašanji za fokusne skupine in z bolj specifičnimi anketnimi postavkami. Te naj bi omogočile odgovoriti vsaj na dve vprašanji: kako se mednarodni študenti na različnih ravneh prilagajajo na študij in življenje v Sloveniji, pred kakšnimi ovirami se pri tem znajdejo, kateri so tisti dejavniki, ki jim pri prilagajanju lahko nudijo oporo, ter kako bi lahko te dejavnike smiselno vgradili v program, kot je Leto plus. Zanimivo bi bilo tudi raziskati, kako pomembno vlogo imajo pri prilagajanju na novo okolje programi, kot je npr. Leto plus. Njegovo »uspešnost« bi se npr. dalo oceniti s primerjavo med mednarodnimi študenti, ki so obiskovali Leto plus, in tistimi, ki ga niso, pri čemer bi lahko primerjali povprečne ocene ali prehodnost v višji letnik ene in druge skupine.

Rezultati naše raziskave so pokazali tako na nekaj pozitivnih značilnosti Leta plus, kakor tudi na nekaj pomanjkljivosti, med katerimi smo npr. izpostavili, da študenti ne pridobijo znanja strokovnega jezika, vprašanje vsebine dejavnosti, namenjenih spoznavanju slovenske kulture in stvarnosti, ter vprašanje pristopov, ki bi mednarodnim študentom omogočili več socialnih stikov z domačini. Vsaj na teh področjih je še prostor za izboljšave, ne glede na to, da je zadovoljstvo študentov s programom zelo visoko.

Zahvala

Zahvaljujem se Danieli Preglau, ki je sodelovala pri pripravi in izvedbi raziskave. Za pomoč pri pripravi raziskave in obdelavi podatkov se zahvaljujem Matiji Svetini. Hvala tudi obema recenzentoma in urednikoma za vse koristne napotke in komentarje, ki so prispevku pomagali do njegove končne podobe.

Literatura

- Aladegbaiye, A. T., De Jong, M. D., & Beldad, A. D. (2022). How international students' acculturation motivation develops over time in an international learning environment: A longitudinal study. *Journal of International Students*, 12(2). doi: 10.32674/jis.v12i2.3642
- Almukdad, M., & Karadag, E. (2024). Culture shock among international students in Turkey: an analysis of the effects of self-efficacy, life satisfaction and socio-cultural adaptation on culture shock. *BMC psychology*, 12(1), 154. doi: 10.1186/s40359-024-01641-9
- Chemerys, A. (2019). *Integracija tujih študentov Univerze na Primorskem: zaključni projekt*. Diplomsko delo. Dostopno prek <https://repozitorij.upr.si/IzpisGradiva.php?lang=slv&id=15332>
- Dentakos, S., Wintre, M., Chavoshi, S., & Wright, L. (2017). Acculturation Motivation in International Student Adjustment and Permanent Residency Intentions: A Mixed-Methods Approach. *Emerging Adulthood*, 5(1), 27–41. doi: 10.1177/2167696816643628
- Gibbs, R., Güneri, O.Y., Pankau, T., & Bikos, L. (2020). Birds of a Feather Fare Less Well Together: Modeling Predictors of International Student Adaptation. *Sustainability*, 12, 2317. doi: 10.3390/su12062317
- Hoerger, M. (2010). Participant dropout as a function of survey length in Internet-mediated university studies: Implications for study design and voluntary participation in psychological research. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13(6), 697–700. doi: 10.1089/cyber.2009.0445
- Kara, A., & Zeren, D. (2023). The relationship between the Net Promoter Score (NPS) and students' college experiences at a state university. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 20(4), 721–737. doi: 10.1007/s12208-022-00352-4
- Koo, K., Baker, I., & Yoon, J. (2021). The first year of acculturation: A longitudinal study on acculturative stress and adjustment among first-year international college students. *Journal of International Students*, 11(2), 278–298. doi: 10.32674/jis.v11i2.1726
- Lep, Ž. (2017). *Fokusne skupine. Seminar pri predmetu Kadrovski razvoj zaposlenih*. Dostopno prek https://psihologijadela.com/wp-content/uploads/2018/03/krz_seminar_fokusne_lep1.pdf
- Milavec Kapun M., Kavalir M., Kustec K., & Pušnik N. (2020). Ostati ali oditi – doživljanja mednarodnih študentov v času epidemije COVID-19. *Družboslovne razprave*, XXXVI(2020), 94–95; 75–100.

- Oduwaye, O., Kiraz, A., & Sorakin, Y. (2023). A Trend Analysis of the Challenges of International Students Over 21 Years. *SAGE Open*, 13(4). doi: 10.1177/21582440231210387
- Pirih Svetina, N., & Kavalir, M. (2023). Mednarodni študenti v Sloveniji in na Univerzi v Ljubljani. V M. Kavalir & Milavec Kapun (ur.), *Mednarodni študenti in zdravstvena komunikacija v Sloveniji* (str. 44–61). Založba Univerze v Ljubljani.
- Reichheld, F. F. (2003). The One Number You Need to Grow. *Harvard Business Review*, 81, 46–54.
- Sadewo G. R. P., Kashima E. S., Gallagher C., Kashima Y., & Koskinen J. (2020). International Students' CrossCultural Adjustment: Social Selection or Social Influence? *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 51(6), 490–510. doi: 10.1177/0022022120930092
- SEJO = Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Dostopno prek <https://centerslo.si/knjige/ucbeniki-in-prirocniki/prirocniki-in-ucno-gradivo/skupni-evropski-jezikovni-okvir/>
- Sheng, L., Dai, J., & Lei, J. (2022). The impacts of academic adaptation on psychological and sociocultural adaptation among international students in China: The moderating role of friendship. *International Journal of Inter-cultural Relations*, 89, 79–89. doi: 10.1016/j.ijintrel.2022.06.001
- Stritar Kučuk, M., & Pirih Svetina, N. (2024). Študenti priseljenci in njihove slovenščine: Pisna zmožnost udeležencev Leta plus. *Slovenščina* 2.0, 200–232.
- SURS. Dostopno prek <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/12871>
- Wilczewski, M., & Alon, I. (2023). Language and communication in international students' adaptation: a bibliometric and content analysis review. *Higher Education*, 85(6), 1235–1256. doi: 10.1007/s10734-022-00888-8

Year plus means plus: the impact of Year Plus on international students and their adaptation to life in Slovenia

The study is focused on international students who are required to adapt in various ways to succeed in their studies in a host country. Higher education institutions can support them in this process, and one way to achieve this is by offering opportunities to learn the language of instruction at the university or/ and the language of the host community. The University of Ljubljana has a programme entitled Leto plus (Year Plus), which offers international students the possibility to learn the Slovenian language free of charge. The language skills

and other knowledge and skills and competencies acquired in the programme should help the participants to adapt to life in a Slovenian-speaking environment, and, above all, to integrate better into the study process, which is mostly conducted in Slovenian. After seven years of the implementation of the programme, we decided to check whether Year Plus actually helped students to adapt to their new environment, and what impact it had on their studies and lives in Slovenia. Data for the study was collected through a focus group and a survey of 148 former Year Plus participants. The respondents rated their experience as positive in several respects, and almost three quarters would recommend the programme to their friends and acquaintances. The results also showed where the programme could be improved.

Keywords: international students, Year Plus, learning Slovenian, adaptation, integration

Priloga 1: Fokusna skupina

Po nagovoru sodelujočih študentov, v katerem se je moderatorica najprej zahvalila za pripravljenost na sodelovanje in predstavila namen pogovora, torej pridobiti njihova mnenja in izkušnje z Letom plus, tudi zato, da bi lahko na podlagi njihovih odgovorov poskrbeli za izboljšave programa, je sledilo nekaj tehničnih navodil o tem, kako naj bi pogovor potekal. Nato je moderatorica zastavljala vnaprej pripravljena vprašanja, na katera so odgovarjali vsi sodelujoči. Ti so se k odgovorom bodisi samostojno javljali, spodbujeni z odgovori drugih sodelujočih, ali pa so odgovarjali po vrsti. V prvem krogu, ki je namenjen nekakšnemu ogrevanju, so se najprej predstavili in povedali, kaj počnejo (v glavnem so navajali, kaj študirajo in v katerem letniku študija so). Ob tem smo jih poprosili tudi, da naj dodajo eno asociacijo, ki jo imajo ob besedni zvezi Leto plus. Pogovor je potekal po naslednjem protokolu:

1. Kaj ste si zapomnili od Leta plus? Pri tem so bili spodbujeni, da naj pomislijo na kakšen dogodek, ki se je pripetil na Letu plus, ali na ljudi, morda na določeno učno snov ipd.
2. Kaj ste odnesli od Leta plus? Spodbujeni so bili, da pomislijo tako na znanje kot tudi na izkušnje, ki so jih pridobili.
3. Kaj vam je dalo Leto plus, predvsem če primerjate sebe s kolegi, ki se Leta plus niso udeležili?
4. Kakšen vpliv je imelo Leto plus na nadaljevanje vašega študija? Ali vam je Leto plus pomagalo ali vam ni pomagalo pri življenju in študiju? Pri zadnjem vprašanju smo v primeru pozitivnega odgovora (je pomagalo) poskušali pridobiti tudi natančnejši odgovor, kako in pri čem jim je Leto plus pomagalo.
5. Ali se vam zdi, da bi bila vaša študijska pot brez Leta plus drugačna? Zakaj?
6. Kako bi ocenili svoje znanje slovenščine?
7. Ali znate slovenščino bolje (ali ne), kot ste jo znali ob koncu Leta plus? Kaj znate zdaj bolje, kaj ste morda pozabili?
8. V zadnjem krogu, ki je bila nekakšna sklepna točka, smo jih prosili, da naj nam glede na namen raziskave, ki je ugotoviti, kakšen učinek ima Leto plus in kako bi se ga dalo izboljšati, posredujejo še kakšno misel, komentar ali predlog.

Priloga 2: Trditve, ki so nastale na podlagi odgovorov študentov v fokusni skupini.

1. Leto plus mi je olajšalo navajanje na novo okolje.
2. Leto plus mi je pomagalo pri navajanju na novo okolje.
3. Na Letu plus sem spoznal nove prijatelje.
4. Na Letu plus sem se veliko naučil/a.
5. Leto plus mi je bilo v veselje.
6. Rad/a sem hodil/a na Leto plus.
7. Na Letu plus smo veliko delali.
8. Uporabljali smo dobre učbenike.
9. Na Letu plus smo imeli možnost uporabljati slovenščino.
10. Leto plus mi je dalo možnost prvega stika s slovenščino.
11. Dobro je, da Univerza v Ljubljani organizira Leto plus.
12. Zaradi Leta plus sem bil/a manj prestrašen/a.
13. Zaradi Leta plus sem bil/a bolj sproščen/a.
14. Leto plus je bilo tudi sprostitiv.
15. Zadovoljen/Zadovoljna sem bil/a s profesorico/profesorjem.
16. Leto plus ima pozitiven učinek na moj študij in življenje v Sloveniji.
17. Na Letu plus je bilo zabavno.
18. Profesor/Profesorica se je zelo trudil/a.
19. Profesor/Profesorica je bil/a zelo potrpežljiv/a.
20. Imel/a sem srečo, da sem lahko obiskoval/a Leto plus, saj je število študentov Leta plus omejeno.
21. Leto plus je pomembno, ker omogoča podaljšanje statusa študenta.
22. Prednost Leta plus je, da omogoča podaljšanje statusa študenta.
23. Tisti, ki smo hodili na Leto plus, smo lahko podaljšali status študenta.
24. Leto plus je pomembno, ker ga lahko uveljavljaš kot izbirni predmet.
25. Prednost Leta plus je, da ga lahko uveljaviš kot izbirni predmet.
26. Tisti, ki smo hodili na Leto plus, smo ga lahko uveljavili kot izbirni predmet.
27. Skloni so bili zelo težka snov.
28. Dvojina je bila težka snov.
29. Najtežje v slovenščini je naglaševanje.
30. Na Letu plus smo se trudili govoriti v slovenščini.

31. Všeč so mi bile dodatne dejavnosti Leta plus.
32. Spominjam se izletov, ki smo jih imeli na Letu plus.
33. Na Letu plus sem se naučil/a sklone v slovenščini.
34. Na Letu plus sem se naučil/a veliko besed v slovenščini.
35. Na Letu plus sem se naučil/a, kako se zapisujejo besede v slovenščini.
36. Brez Leta plus ne bi vedel/a, kako se zapisujejo besede v slovenščini.
37. Brez Leta plus ne bi vedel/a, kako se pišejo besedila v slovenščini.
38. Na Letu plus smo se učili stvari, ki mi v življenju pridejo prav.
39. Zaradi Leta plus me ni strah govoriti slovensko.
40. Zaradi Leta plus se lažje izražam ob različnih temah.
41. Zaradi Leta plus lažje sodelujem pri vsakdanjih pogovorih.
42. Zaradi Leta plus lažje delam seminarske naloge.
43. Zaradi Leta plus vem, kaj je prav in kaj narobe v slovenščini.
44. Zaradi Leta plus bolje razumem navodila v slovenščini.
45. Leto plus mi je pomagalo pri razumevanju slovenščine.
46. Moji kolegi, ki niso hodili na Leto plus, slabše razumejo slovenščino kot jaz.
47. Profesorji na fakulteti opazijo razliko med mano in kolegi, ki niso hodili na Leto plus.
48. Na Letu plus smo se veliko naučili o slovenski kulturi.
49. Zaradi učenja o običajih, praznikih, kulturi na Letu plus lažje razumem življenje in obnašanje ljudi v Sloveniji.
50. Tisti, ki niso hodili na Leto plus, ne poznajo osnov slovenščine.
51. Tisti, ki niso hodili na Leto plus, ne poznajo slovničnih pravil.
52. Zame, ki sem hodil/a na Leto plus, je slovenščina lažja, ker imam osnovo.
53. Mi, ki smo hodili na Leto plus, smo v prednosti, ker znamo slovnico in imamo osnovo.
54. Znanje slovenščine, ki sem ga dobil na Letu plus, mi je pomagalo pri urejanju papirjev na upravni enoti.
55. Udeležba na Letu plus mi je pomagala pri premagovanju psihičnih težav.
56. Udeležba na Letu plus mi je pomagala pri premagovanju domotožja.
57. Zaradi Leta plus sem lažje preživela prvo obdobje, ko sem bil/a prvič sam/a od doma.

58. Znanje slovenščine mi pomaga pri študiju in življenju v Sloveniji.
59. Ker sem se na Letu plus veliko naučil/a o kulturi in poznam običaje, se mi zdi, da bolj pripadam slovenski skupnosti.
60. Slovenci so presenečeni, da poznam toliko tukajšnjih običajev in navad.
61. Ker sem hodil/a na Leto plus, so mi profesorji na fakulteti bolj naklonjeni.
62. Pomembno je, da smo se na Letu plus slovenščino učili sistematično.
63. Ker sem hodil/a na Leto plus, si bolj zaupam pri rabi slovenščine, ker vem, kaj je prav.
64. Profesor/Profesorica na Letu plus mi je vzor pri govorjenju v slovenščini.
65. V prvem semestru študija je bilo vse novo in težko, ampak je zaradi Leta plus postalo lažje.
66. S svojim znanjem slovenščine sem zadovoljen/zadovoljna.
67. S svojim znanjem slovenščine nisem zadovoljen/zadovoljna.
68. Želel/a bi, da bi Leto plus trajalo dve leti.
69. Potreboval/a bi še kakšen tečaj slovenščine.
70. Naučiti bi se moral/a še več besed.
71. Brez Leta plus ne bi prišel/prišla do takšnega nivoja znanja slovenščine.
72. Na Letu plus sem se naučil/a dovolj, da se lahko pogovarjam v slovenščini.
73. Na Letu plus sem se naučil/a dovolj, da razumem strokovni jezik na fakulteti.
74. Odkar sem končal/a Leto plus, sem pozabil/a sklone.
75. Odkar sem končal/a Leto plus, sem se naučil/a še več pogovorne slovenščine.
76. Od Leta plus nisem nič pozabil/a.
77. Zdaj znam več, kot sem znal/a na koncu Leta plus, zato sem bolj sproščen/a in samozavesten/samozavestna.
78. V pogovorih s Slovenci sem zdaj bolj sproščen/a kot ob koncu Leta plus.
79. V pogovorih se izogibam nekaterim strukturam, za katere vem, da se jih v Letu plus nisem naučil/a.
80. Na Letu plus sem pogrešal/a več pogovorov v slovenščini s študenti.

81. Leto plus mi je pomagalo pri razvoju pozitivne samopodobe.
82. Na Letu plus sem imel/a občutek, da mi gre dobro, zato sem se počutil/a samozavestno.
83. Leto plus ima pozitiven učinek na študij.
84. Ocena z Leta plus mi je popravila povprečje ocen.